

Kommunale eierinteresser

Obligatorisk selskapskontroll og valgfri forvaltningsrevisjon

Jurist/lektor
Lars Haugen
Lokalpolitiker i Lier kommune

Egenkontroll i kommunen er kommunestyrets ansvarsområde.¹ Artikkelen ser på deler av dette ansvarsområdet.

Det formelle utgangspunktet for selskapskontroll er kommuneloven § 77 nr. 5 hvor det heter at kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper m.m. En viss konkretisering av begrepet selskapskontroll finner vi i kontrollutvalgsforskriften § 14.

«§ 14. Selskapskontrollens innhold

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskapene som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/fylkestingets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Selskapskontrollen kan også omfatte forvaltningsrevisjon, jf. forskrift om

revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3».

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av kommunens økonomi, måloppnåelse og virksomhet på bakgrunn av kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Kommunens mange ansvarsområder

Norske kommuner har ansvaret for et utall av oppgaver: vannforsyning, grunnskoler, tannhelse etc. Mange av oppgavene utføres av selskaper, på vegne av kommunene. «Selskapifiseringen» gjør selskapskontroll til et viktig fag/felt innen revisjon, kontroll og tilsyn. Selskapskontroll skal rettes mot alt kommunalt eierskap som er organisert i andre lover enn kommuneloven, typisk aksjeselskaper og interkommunale selskaper.

Kommunens forvaltning av eierinteressene

Selskapskontrollen gjelder kontroll av kommunens forvaltning av eierinteressene og ikke driften av selskapet som sådan. En forvaltningsrevisjon som ser på forhold som om driften av selskapet er effektivt, tiltak som kan gjøres for å bedre bedriftsøkonomiske måltall etc., er derfor frivillig. En frivillig forvaltningsrevisjon kan velges bort med en begrunnelse om at kommunen har presset økonomi. Rådmannens oppfølging av vedtak i kommunestyret der det for eksempel forutsettes at et selskap skal gå fra underskudd til overskudd i løpet av en konkret periode, vil imidlertid være en del av den obli-

gatoriske selskapskontrollen/eierskapskontrollen.

Innholdet i den obligatoriske eierskapskontrollen

Typiske eksempler på innholdet i den obligatoriske eierskapskontrollen kan være at styresammensetningen fyller formelle krav mht. kjønn og formell kompetanse, at styringssignalene fra eierrepresentanten (ordfører, rådmann) er i samsvar med det som er vedtatt i formannskapet om selskapets drift, risikoeksponering, om det er utarbeidet selskapsavtaler og vedtekter som er i samsvar med det som er bestemt i politiske vedtak og hvorvidt beslutningene tas på rett nivå i organisasjonen.

Det sentrale er at eierskapskontrollen er en kontroll av kommunens forvaltning av eierinteressene, og ikke en kontroll av selskapet og måten styret og daglig leder driver selskapet på eller eierinteressen som sådan. Måten selskapet utfører sitt oppdrag på vil typisk være en del av forvaltningsrevisjonen, som da altså er frivillig. Selskapets ressursbruk og selskapets forståelse for relevant regelverk for selskapets formål (f.eks. sosiale tilskudd for et kommunalt boligselskap), er andre eksempler på forvaltningsrevisjon.

Eierskapskontrollen er obligatorisk

Plikten til å utføre obligatorisk eierskapskontroll er ikke avhengig av hvor omfattende eierskapet er eller hvor viktig eierskapet er for kommunen og dens innbyggere. Det foreligger en alminnelig plikt – obligatorisk eier-

¹ Jf. kommuneloven § 76.

² Jf. kontrollutvalgsforskriften § 14.

skapskontroll. Omfanget av eierskap og betydningen av eierskapet er imidlertid av betydning for hvor omfattende kontrollen skal være. Et vannverk eid av to kommuner har en annen betydning for kommunen enn eierandelen kommunen har i et interkommunalt fjernarkiv sammen med 39 andre kommuner.

Etterlevelse av selvkostprinsippet

Mange kommunale tjenester skal leveres til selvkost (vann, avløp, branntilsyn, feiertjenester). Et emne for den obligatoriske eierskapskontrollen kan

være at angjeldende selskap i sin virksomhet legger til grunn og etterlever selvkostprinsippet. Hvorvidt selskapet effektivt faktisk klarer å finne frem til de reelle selvkosttallene og ikke lar selvkost bli en sovepute, er et eksempel på et mulig emne i en frivillig forvaltningsrevisjon.

Et viktig skille er at den obligatoriske eierskapskontrollen kan utføres av kontrollutvalgets sekretariat, revisjonen eller andre. Det er ingen formelle krav til kompetanse i sekretariatet utover det som fremkommer i kon-

trollutvalgsforskriften § 20. Her fastslås det at sekretariatet skal utrede sakene forsvarlig for kontrollutvalget og at kommunestyret skal sørge for at sekretariatet «har sekretariatsbistand som til enhver tid tilfredsstiller utvalgets behov».

Den frivillige forvaltningsrevisjonen kan ikke utføres av sekretariatet. Dette er definert som revisjon og må utføres av en uavhengig revisor. Det følger av kommuneloven § 78 nr. 2.

Del II:

Kryptovaluta – skatteplikt og fradragsrett

I denne del II av artikkelen ser vi nærmere på kostnader ved kryptoinntekter, beregning av personinntekt ved virksomhet og utfordringer for kryptovalutaeiere.

Advokat
Hanne Reese Holm
Bing Hodneland advokatselskap

Kostnader ved kryptoinntekter

Rettslige utgangspunkter

Alle som har inntekter fra kryptovaluta, har som regel kostnader forbundet med inntekten, f.eks. datautstyr og ekstra strømkostnader. Hvorvidt kostnaden er fradragsberettiget, beror først og fremst på om kostnaden er «pådratt for å erverve, vedlikeholde eller sikre skattepliktig inntekt».¹

Skatteetaten opplyser på sine nettsider at én virkning av at man driver virksomhet, enten med kryptovalutahandel eller mining, er at man har krav på løpende fradrag. Retten til fradrag gjelder imidlertid også utenfor virk-

somhetstilfellene. Så lenge kostnadene har tilstrekkelig tilknytning til den skattepliktige kryptovalutainntekten, er hovedregelen at man har samme fradragsrett, både i og utenfor virksomhet. Private kostnader er det selvfølgelig ikke fradragsrett for.²

Direkte fradrag, avskrivning eller fradrag ved realisasjon

For at en kostnad skal være fradragsberettiget, må det foreligge en «oppofrelse» av en fordel, jf. uttrykket «pådratt» i lovteksten. Det foreligger typisk en oppofrelse ved løpende betaling for tjenester, f.eks. for strøm. Det er avgjørende for direkte fradragsrett at det skattyter betaler for ikke har en varig/langvarig verdi. Hovedregelen for kostnader som kan direkte fradragsføres, er at de kommer til fradrag det året det oppstår en ubetinget forplik-

telse for skattyteren til å dekke eller innfri kostnaden.³

Ved kjøp av et formuesgode, f.eks. datautstyr, skjer det ingen oppofrelse, men en ombytting av verdier. Vederlaget skattyter betalte for formuesgodet, skal som hovedregel ikke direkte fradragsføres, med mindre verdien er lav eller levetiden kort, jf. nedenfor. Oppofrelse, i form av slit eller elde på selve formuesgodet som er anskaffet, kan imidlertid avskrives over flere år hvis visse vilkår er oppfylt.⁴

Andre kostnader tilknyttet formuesgodet som man ikke får direkte fradragsført eller avskrevet, får man først fradrag for ved at kostnaden tillegges inngangsverdien ved en eventuell realisasjon av formuesgodet.

³ Jf. skatteloven § 14-2 (2).

⁴ Jf. skatteloven §§ 6-10 og 14-30 ff.

¹ Jf. hovedregelen om fradrag i skatteloven § 6-1 (1).

² Jf. presiseringen i skatteloven § 6-1 (2).